

Ταξιδεύοντας με τα «φτερά» του Οίκαδε

**Κώστας Χαμπιαούρης, Ανδρέας Ξενοφώντος, Κυριακία Κελεβέζου,
Σπυρούλα Παπακόστα, Μάριος Γεωργίου, Κωνσταντία Κόστα,**

Γιώργος Ταλιαδόρος, Μάριος Χαραλάμπους

Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Οίκαδε»

Κ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού, Αγίου Παντελεήμονα

hambiaouris.c@cytanet.com.cy

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οίκαδε» αποτελεί μια μορφή εξ αποστάσεως επικοινωνία ανάμεσα σε δημοτικά σχολεία της Ελλάδας και της Κύπρου με ελληνόφωνα σχολεία του εξωτερικού. Το πρόγραμμα τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου και έχει ως αποκλειστικό χορηγό την Τράπεζα Κύπρου. Μετά από οκτώ συνεχή χρόνια λειτουργίας του, το «Οίκαδε» ανανεώθηκε ως προς τον τρόπο εφαρμογής του. Λαμβάνοντας υπόψη τόσο την πολύτιμη εμπειρία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μαθητών όσο και τις νέες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες, το άρθρο αυτό έχει ως βασικό στόχο να παρουσιάσει τη δομή του προγράμματος και τις νέες μεθοδολογίες που προτείνονται για την υλοποίησή του, με βάση τη νέα του μορφή, και να δώσει τα πρώτα στοιχεία αξιολόγησής του.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Οίκαδε, Επικοινωνία από απόσταση, Τηλεδιάσκεψη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογικών επικοινωνιακών και πληροφοριακών εφαρμογών, όπως είναι η τηλεδιάσκεψη και η ηλεκτρονική διασύνδεση των εκπαιδευτικών μονάδων (Κόμης 2004) αναδεικνύουν τη διαδικασία της εξ αποστάσεως μάθησης στο ρόλο του αναμφισβήτητου προπομπού των μεγάλων και ριζικών αλλαγών στο ευρύτερο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Η δημιουργία ενός νέου μαθησιακού περιβάλλοντος, όπου καταργούνται οι χωροχρονικοί περιορισμοί δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να έχουν επαφή με την εκπαιδευτική διαδικασία όταν, όπου, όπως, και όσο θέλουν, στα πλαίσια μιας αίθουσας διδασκαλίας χωρίς τοίχους, χωρίς χαρτί (Hiltz 1994), η οποία μπορεί να είναι ανοικτή σε μεγάλο πλήθος εκπαιδευομένων (Ρετάλης 2004, Αναστασιάδης κ.ά 2007). Στα πλαίσια αυτά, η εκπαιδευτική διαδικασία αναδεικνύεται ως το πλέον σημαντικό εργαλείο στην πορεία μετάβασης στην Κοινωνία της Πληροφορίας (Αναστασιάδης 2000, European Commission 1995) καθώς ο ρόλος της συνίσταται στο να εξασφαλίσει στον πολίτη όλα τα απαραίτητα εφόδια για να αντεπεξέλθει σε ένα εντελώς διαφορετικό περιβάλλον, χαρακτηριστικό γνώρισμα του οποίου αποτελεί η συνεχής προσπάθεια δημιουργικής ένταξης σε ένα ταχύτατα μεταβαλλόμενο κόσμο. Διαφαίνεται, επίσης, η σημαντική επιρροή που είχαν και έχουν οι κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες στην αλλαγή προσανατολισμών για τη θέση των τεχνολογιών της πληροφορίας

και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική διαδικασία, που δε θα μπορούσε να λάβει χώρα αν δεν είχε συντελεστεί η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος στις τηλεπικοινωνίες και τα δίκτυα υπολογιστών (Κόμης 2004).

Στην Κύπρο υλοποιείται από το 1999 το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οίκαδε». Μαθητές δημοτικών σχολείων της Ελλάδας και Κύπρου έχουν την ευκαιρία να επικοινωνούν εξ αποστάσεως με μαθητές ελληνόφωνων δημοτικών σχολείων του εξωτερικού. Βασική προτεραιότητα του «Οίκαδε» είναι η καλλιέργεια πνευματικών και πολιτιστικών δεσμών μεταξύ των επικοινωνούντων και η δημιουργία ζεστών ανθρώπινων σχέσεων. Για την εφαρμογή του προγράμματος χρησιμοποιείται τεχνολογία αιχμής, ώστε η επικοινωνία να γίνεται σε πραγματικό χρόνο, με εικόνα και ήχο, χωρίς να χρειάζονται εξειδικευμένες γνώσεις εκ μέρους εκπαιδευτικών και μαθητών (Heath & Holznel 2002).

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΙΚΑΔΕ»

Η υλοποίηση του προγράμματος «Οίκαδε» συντελείται κυρίως σε δύο δράσεις: Η πρώτη δράση αναφέρεται στην επικοινωνία μέσω τηλεδιασκέψεων σχολικών τάξεων από την Ελλάδα, την Κύπρο και τον απόδημο ελληνισμό. Στη δράση αυτή έχουν πρόσβαση μόνο τα επιλεγμένα σχολεία που επικοινωνούν μεταξύ τους ανά ομάδες, σε καθορισμένη χρονική βάση και με από κοινού σχεδιαζόμενη μεθοδολογία, αξιοποιώντας την πλατφόρμα CENTRA. Η δεύτερη δράση αναφέρεται στη δημιουργία μιας σχολικής αίθουσας στο Διαδίκτυο (www.oikade.gr), η οποία προσφέρει τη δυνατότητα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στους μαθητές, αξιοποιώντας τη δυνατότητα που μας παρέχουν τα εκπαιδευτικά πολυμέσα. Η δράση αυτή είναι ανοικτή προς τον καθένα.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ «ΟΙΚΑΔΕ»

Τη σχολική χρονιά 2007-08 συμμετείχαν στο «Οίκαδε» 22 δημοτικά σχολεία από ολόκληρη την Κύπρο και Ελλάδα. Τα σχολεία αυτά χωρίστηκαν σε έξι ομάδες (βλ. Πίνακα 1) και πραγματοποιούν τηλεδιασκέψεις μεταξύ τους. Η επιμόρφωση συνεχίζεται και σε απόδημους Έλληνες εκπαιδευτικούς, σε διάφορες χώρες, ώστε να ενταχθούν και αυτοί στο πρόγραμμα.

Πίνακας 1: Τα δημοτικά σχολεία και η ομάδα στην οποία ανήκουν

ΟΜΑΔΑ 1η	ΟΜΑΔΑ 2η	ΟΜΑΔΑ 3η
Αγίου Αντωνίου Λευκωσίας	ΙΘ' Λεμεσού	Θ' Πάφου
ΚΣΤ Λεμεσού	Ζήνων Λάρνακας	Γ' Λακατάμειας
Ορμήδειας	Μάμμαρι Λευκωσίας	Καλού Χωριού Λεμεσού
Μακροακώμης	Κνήδης Γρεβενών	
ΟΜΑΔΑ 4η	ΟΜΑΔΑ 5η	ΟΜΑΔΑ 6η
Πισσουρίου	Αυγόρου Β'	ΙΑ' Πάφου
Ελένειον Λευκωσίας	Περγέρα Λευκωσίας	Β' Δαλίου
Έμπας Πάφου	Πύργου Λεμεσού	Κ' Λεμεσού
	2 ^ο Βόλου	Ριζοκαρπάσου

ΣΤΑΔΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σε αυτό το στάδιο σχεδιάζονται οι δράσεις οι οποίες εντάσσονται στα πλάι-

σια της δεσμευτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (βλ. Πίνακα 2). Στο σχεδιασμό του προγράμματος κεντρική θέση κατέχει ο προγραμματισμός της σχολικής ομάδας ή των υποομάδων που συγκροτούνται, ο καταμερισμός εργασιών και ο συντονισμός.

Πίνακας 2: Τα στάδια σχεδιασμού και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του «Οίκαδε»

α/α	Δράση	Σχολική Χρονιά 2007-2008 (Μήνες)															
		9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8				
1	Ολοκλήρωση εγκατάστασης τεχνολογικού εξοπλισμού – τελικός έλεγχος	■															
2	Επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών		■	■	■	■	■										
3	Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συντονιστών – διαχειριστών			■	■	■	■										
4	Παγκόσμια συνάντηση εκπαιδευτικών									■							
5	Προετοιμασία μαθητών – Τηλεπαρουσιάσεις		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
6	Αξιολόγηση προγράμματος (συντρέχουσα-τελική)																
7	Αναμενόμενη Παγκόσμια συνάντηση Συζήτηση – Παρουσιάσεις - Αξιολόγηση																■
8	Ετοιμασία πρακτικών																■

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Μεθοδολογικά, η προσέγγιση των μαθητικών τηλεσυναντήσεων διαιρείται σε τρεις φάσεις:

Προετοιμασία: Η φάση αυτή αφορά την προετοιμασία των εκπαιδευτικών και των μαθητών για συμμετοχή στο πρόγραμμα.

Η προετοιμασία των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει την εκπαίδευσή της για την πλατφόρμα CENTRA που φιλοξενεί το πρόγραμμα «Οίκαδε». Όλοι οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί τυγχάνουν εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση και τις δυνατότητες που προσφέρει η πλατφόρμα. Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν το ρόλο του *διαχειριστή* τυγχάνουν επιπλέον εκπαίδευσης, που αφορά την προετοιμασία και εισαγωγή του εκπαιδευτικού υλικού στην πλατφόρμα καθώς και τη δημιουργία και τον προγραμματισμό των τηλεσυναντήσεων.

Πριν την έναρξη των τηλεσυναντήσεων, υποκινείται το ενδιαφέρον των παιδιών για το πρόγραμμα, καλλιεργούνται στάσεις, αξίες και συμπεριφορές, που σχετίζονται με την «άλλη ομάδα». Οι μαθητές ενημερώνονται για την εκπαιδευτική μεθοδολογία και τον τρόπο εργασίας που θα ακολουθηθεί. Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, προσδιορίζονται τα ερωτήματα της διερεύνησης και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και συγκροτείται το χρονοδιάγραμμα εργασιών. Οι μαθητές εργάζονται υπό την εποπτεία, καθοδήγηση και επιβράβευση του δασκάλου και αναζητούν ποικίλες πηγές. Κάθε ομάδα συγκεντρώνει, ταξινομεί και επεξεργάζεται το υλικό. Συζήτηση και επεξεργασία του υλικού γίνεται και στην ολομέλεια της τάξης. Ο δάσκαλος παρωθεί τους μαθητές για συγκρίσεις, ταξινομήσεις, συσχετισμούς και γενικεύσεις. Αφού καταλήξουν στην επιλογή του εποπτικού υλικού, αποφασίζουν για τα κείμενα που θα παρουσιάσουν.

Παρουσίαση: Η όλη διαδικασία υλοποιείται μέσω του προγράμματος CENTRA. Το CENTRA αποτελεί ένα περιβάλλον εκπαίδευσης και συνεργασίας από απόσταση που λειτουργεί μέσω του Διαδικτύου για τη διεξαγωγή εκπαί-

δευσης και συνεργασίας από απόσταση, σε πραγματικό χρόνο. Βασική δυνατότητά του είναι η δημιουργία «εικονικής» αίθουσας, στην οποία ο παρουσιαστής και οι συμμετέχοντες επικοινωνούν μέσω κειμένου, ήχου και εικόνας. Στη φάση αυτή οι μαθητές καλούνται να πάρουν το λόγο «ενώπιον» κοινού υπό συγκεκριμένο ρόλο (π.χ. εικονικού ξεναγού, εκφωνητή) και με συγκεκριμένο επικοινωνιακό σκοπό. Εμφανίζουν το εκπαιδευτικό υλικό που έχουν ετοιμάσει και ακολουθεί συζήτηση. Στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς πραγματοποιούνται συνήθως 6-8 τηλεδιασκέψεις, που η καθεμιά διαρκεί 2 διδακτικές περιόδους.

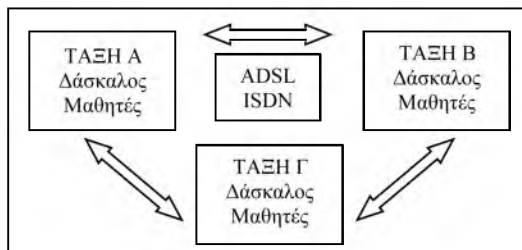
Αξιολόγηση μετά από κάθε παρουσίαση - Τελική αξιολόγηση: Οι ομάδες σχολιάζουν και αυτοαξιολογούνται ως προς την παρουσίασή τους. Καταλήγουν σε συμπεράσματα τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους στην προετοιμασία της επόμενης συνάντησης. Στη συνέχεια κάθε ομάδα συγκεντρώνει το υλικό που επεξεργάστηκε και παράγει γραπτό κείμενο που συνοδεύεται και από εποπτικό υλικό για τον ταξιδιωτικό οδηγό. Η τελική συνθετική εργασία προχωρεί παράλληλα με της εικονικές συναντήσεις και ολοκληρώνεται με το πέρας όλων των συναντήσεων (Κοντράου 2004). Με το πέρας των τηλεσυναντήσεων γίνεται τελική αξιολόγηση του προγράμματος όπου καταγράφονται οι απόψεις των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών και μαθητών.

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Τα θέματα που επιλέγονται έχουν άμεση σχέση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου και της Ελλάδας. Στόχος είναι να ετοιμαστεί ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό από τους δασκάλους και τους μαθητές, που να πηγάζει μέσα από την καθημερινή δουλειά που γίνεται στην τάξη, στα πλαίσια της διαθεματικότητας και να έχει άμεση σχέση με τα προσωπικά βιώματα των μαθητών.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

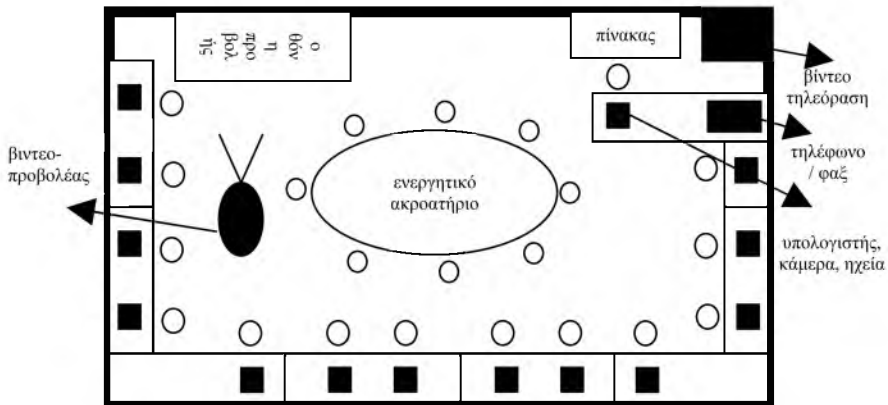
Η φιλοσοφία που διέπει το μοντέλο επικοινωνίας και χωροταξικού σχεδιασμού είναι αυτή που υιοθετήθηκε στο πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2004» (Αναστασιάδης 2005). Πρόκειται για μια μεγάλη τηλε-τάξη που συγκροτείται από ομάδες μαθητών, οι οποίοι βρίσκονται σε δύο ή περισσότερες απομακρυσμένες περιοχές.

Σχήμα 1: Μοντέλο επικοινωνίας

ΜΟΝΤΕΛΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Λόγω του ότι δεν είναι δυνατόν να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, επιλέγεται ο διαχωρισμός του ακροατηρίου σε ενεργητικό και παθητικό, με εναλλασσόμενους ρόλους, για να βιώσουν την εμπειρία του προγράμματος όλα τα παιδιά των τηλε-τάξεων. Ο χωροταξικός σχεδιασμός διαφοροποιείται από σχολείο σε σχολείο, ανάλογα με το χώρο που πραγματοποιούνται οι τηλεδιασκέψεις. Στόχος είναι η ενεργός συμμετοχή όλων των μαθητών και η καλύτερη δυνατή επικοινωνία.

Σχήμα 2: Μοντέλο του χωροταξικού σχεδιασμού τάξης

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Για την πραγματοποίηση των τηλεδιασκέψεων χρειάζονται: ένας υπολογιστής με ηχεία και κάμερα, γραμμή Διαδικτύου (ADSL ή ISDN), ένας βιντεοπροβολέας, μία οθόνη προβολής, πρόσβαση στην πλατφόρμα CENTRA. Τεχνική υποστήριξη παρέχεται από συνεργάτες της Τράπεζα Κύπρου, οι οποίοι εξυπηρετούν τις ανάγκες του προγράμματος. Η ομάδα αυτή αναλαμβάνει την επιμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών για τις δυνατότητες που έχει η πλατφόρμα CENTRA.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Με βάση την εμπειρία των δύο τελευταίων χρόνων και τη λειτουργία του «Οίκαδε» στη νέα του μορφή, επιχειρήθηκε μια πρώτη αξιολόγηση του προγράμματος. Ζητήθηκαν οι απόψεις των 450 μαθητών και των 36 εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών των 18 σχολείων της Κύπρου, που συμμετείχαν στο πρόγραμμα τη σχολική χρονιά 2006-2007. Η αξιολόγηση έγινε με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, με συνεντεύξεις και παρατηρήσεις καθόλη τη διάρκεια των μαθημάτων.

Απόψεις - Σχόλια μαθητών: Η αξιολόγηση εκ μέρους των μαθητών είχε διπλή μορφή. Αρχικά, τους ζητήθηκε να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις και τα

συναισθήματά τους, κάνοντας μ' αυτό τον τρόπο τις δικές τους εισηγήσεις και σχόλια για το πρόγραμμα. Μια δεύτερη αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε σε μια πιο τυπική μορφή, χορηγώντας στους μαθητές ένα ερωτηματολόγιο δέκα απλών ερωτήσεων, για να εκφράσουν τις απόψεις τους σε μια πιο δομημένη μορφή.

Αναφορικά με την πρώτη αξιολόγηση, οι μαθητές αναγνώρισαν το γεγονός ότι το πρόγραμμα συνέβαλε στην απόκτηση νέων γνώσεων. Οι γνώσεις αυτές σχετίζονταν με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της σύγχρονης τεχνολογίας όπως είναι: η επικοινωνία μέσω Διαδικτύου, η σάρωση εικόνων, η αναζήτηση εικόνων και πληροφοριών από το Διαδίκτυο καθώς και η χρήση πολυμέσων σε μια παρουσίαση. Οι γνώσεις, βέβαια, δεν περιορίζονταν μόνο σε θέματα τεχνολογίας, αλλά μέσα από αυτήν πρόβαλαν το σχολείο και τον τόπο στον οποίο ζουν. Ταυτόχρονα γνώρισαν σχολεία και άλλους τόπους που δεν είχαν επισκεφτεί προηγουμένως.

Οικοδομήθηκε ένα ευχάριστο μαθησιακό περιβάλλον μέσα στο οποίο τα παιδιά καλλιέργησαν δεξιότητες επικοινωνίας και κριτικής σκέψης. Ένωσαν μεγάλη χαρά που τους δόθηκε η ευκαιρία να συνεργαστούν με παιδιά από άλλα σχολεία μέσα σ' ένα κλίμα αμοιβαιότητας, αλληλοκατανόησης και συλλογικής δράσης. Ενίσχυσαν, επίσης, την αυτοπεποίθησή τους και το αίσθημα της υπευθυνότητας, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό (Eales et al. 1999).

Ενδιαφέρον υπήρξε όταν τα ίδια τα παιδιά εξέφρασαν διάφορα συναισθήματα πριν, κατά και μετά τις τηλεσυναντήσεις. Ένωσαν χαρά και ενθουσιασμό που τους δόθηκε η ευκαιρία να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Ένωσαν άγχος και ανυπομονησία πριν από κάθε τηλεσυνάντηση, ειδικότερα στην πρώτη. Ευχαρίστηση, αλλά και λύπη ένωσαν στην τελευταία τηλεσυνάντηση αφού με αυτήν ολοκληρώθηκε η όλη διαδικασία.

Σημαντικές ήταν εξάλλου και οι εισηγήσεις από τα ίδια τα παιδιά για βελτίωση του προγράμματος. Εξέφρασαν την επιθυμία όπως διορθωθούν διάφορα τεχνικής φύσεως προβλήματα όπως: αργή σύνδεση στο Διαδίκτυο, μικρή η εικόνα που προβάλλεται από το σχολείο που παρουσιάζει και προβλήματα με τον ήχο. Επιζήτησαν σε μεγαλύτερο βαθμό πιο άμεση αλληλεπίδραση ή ανατροφοδότηση κατά τις παρουσιάσεις, έχοντας περισσότερο χρόνο για ελεύθερη συζήτηση μεταξύ τους. Εισηγήθηκαν να γίνεται μία τουλάχιστον τηλεδιάσκεψη το μήνα με τη συμμετοχή περισσότερων σχολείων τόσο από την Κύπρο όσο και από το εξωτερικό. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι με το πέρας των τηλεσυναντήσεων τα παιδιά εξέφρασαν την επιθυμία να συναντηθούν και να γνωριστούν από κοντά με τα άλλα παιδιά που συνεργάστηκαν.

Απόψεις - Σχόλια εκπαιδευτικών: Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι η εφαρμογή της τεχνολογίας εντυπωσιάζει τα παιδιά και αυξάνει το ενδιαφέρον τους. Διευρύνει το φάσμα των γνώσεών τους μέσα από την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών, απόψεων. Οι κοινωνικές σχέσεις μεταξύ μαθητών αλλά και εκπαιδευτικών μπορούν ν' αναπτυχθούν περισσότερο αν γίνουν επιπλέον προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Το πρόγραμμα αποτελεί ένα πολύ καλό βήμα ανταλλαγής απόψεων, ιδεών και μεθόδων διδασκαλίας μεταξύ των εκπαιδευτικών για κοινά θέματα.

Παρόλα αυτά, εντοπίστηκαν και κάποιες αδυναμίες οι οποίες μπορούν να ξεπεραστούν. Η σημαντικότερη ίσως αδυναμία που προκύπτει είναι η περιορισμένου βαθμού αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών κατά τη διάρκεια των τηλεσυναντήσεων. Η συμμετοχή τους φαίνεται περισσότερο διαδικαστική παρά ενεργητική (στη φάση των παρουσιάσεων) και δεν αναπτύσσονται κοινωνικές σχέσεις μεταξύ των μαθητών, με αποτέλεσμα το πρόγραμμα να μην είναι διαδραστικό στο βαθμό που αρχικά αναμενόταν. Τούτο πιστεύεται ότι προκύπτει από τους περιορισμούς που υπάρχουν λόγω της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται, χωρίς φυσικά να παραγνωρίζεται ο ρόλος που έχει να διαδραματίσει ο δάσκαλος προς την κατεύθυνση αυτή.

Σημαντικό και ίσως καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση των πιο πάνω αδυναμιών του προγράμματος, θα προσφέρει η αναβάθμιση της ποιότητας του εξοπλισμού αλλά και των συνδέσεων στο Διαδίκτυο. Γι' αυτό προτείνεται να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές ούτως ώστε να ξεπεραστεί η απλή και τυπική τηλεπαρουσίαση, προωθώντας την ενεργητική συμμετοχή των παιδιών και τη δυναμική αλληλεπίδραση ανάμεσά τους, μέσα από την τηλεσυνεργασία-τηλεσυνδιδασκαλία (Χαμπιαούρης κ.ά. 2004).

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Η εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος «Οίκαδε» είναι μια πρόκληση για όλους. Δίνει την ευκαιρία σε εκπαιδευτικούς και μαθητές να γνωρίσουν από πρώτο χέρι τις δυνατότητες που μας παρέχουν οι νέες τεχνολογίες, ανοίγοντας τους ορίζοντες για μια ξεχωριστή διάσταση στη μαθησιακή διαδικασία. Οι ενδεικτικές απόψεις εκπαιδευτικών και μαθητών μαρτυρούν ότι πρόκειται για ένα ευχάριστο πρόγραμμα ευρείας αποδοχής, που εξυπηρετεί πολλαπλούς διαθεματικούς στόχους και προσεγγίσεις κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του. Φαίνεται, όμως, πως χρήζει και σημαντικής βελτίωσης – ιδιαίτερα στον τεχνολογικό τομέα – για να μπορέσει να βοηθήσει στην ανάπτυξη μιας δυναμικής σχέσης αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους μαθητές των τηλετάξεων, με όλα τα θετικά αποτελέσματα.

Αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι η παιδαγωγική αξιοποίηση των μέσων που χρησιμοποιούνται. Τα τεχνολογικά εργαλεία από μόνα τους αποτελούν μόνο το πρώτο βήμα στη μετάβαση από τη σημερινή συμβατική σχολική αίθουσα στο νέο μοντέλο της εικονικής τάξης και στο υβριδικό σχολείο. Σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχία του εγχειρήματος της εισαγωγής των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον για την αλλαγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της κουλτούρας της μάθησης αποτελεί η εκπόνηση παιδαγωγικών μοντέλων, που θα αποτελέσουν την αναγκαία θεωρητική βάση και θα καθορίσουν το πλαίσιο στο οποίο θα ενταχθούν οι νέες εκπαιδευτικές τεχνολογίες (Αναστασιάδης κ.ά. 2007, Anastasiades 2003, Μακράκης 2000, Ράπτης και Ράπτη 2007, Χαμπιαούρης κ.ά. 2004). Οι σύγχρονες προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης και της πληροφοροφίας, επιβάλλουν τη δημιουργία μιας πολυδιάστατης, δημιουργικής προσωπικότητας του μαθητή. Και σε αυτό το στόχο ουσιαστική θα πρέπει να είναι η συμβολή του σχολείου μέσω της εφαρμογής τέτοιων προγραμμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Anastasiades, P. (2003). Distance Learning in Elementary Schools in Cyprus: The evaluation Methodology and Results. *Computers & Education*, 40 (1), 17-40 (24) Elsevier Science.
- Eales, R. T. J. et al. (1999). *Desktop Videoconferencing as a Basis for Computer Supported Collaborative Learning in K-12 Classrooms*. Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications Conference, at Seattle, WA.
- European Commission (1995). *White paper on Education and Training, Teaching and Learning*. Brussels.
- Heath, M. J., & Holzsnagel, D. (2002). *Interactive Videoconferencing: A Literature Review*. Paper presented at the K-12 Interactive National Symposium for Interactive Videoconferencing, Dallas, T.X.
- Hiltz, R. (1994). *The Virtual Classroom: Learning Without Limits via Computer Networks*. Norword, NJ: Ablex.
- Αναστασιάδης, Π. (2000). *Στον αιώνα της Πληροφορίας – Προσεγγίζοντας τη νέα ψηφιακή εποχή*. Αθήνα: Λιβάνη.
- Αναστασιάδης, Π. (2005). Πρακτικά Ημερίδας με θέμα: *Το Δημοτικό Σχολείο στην Κοινωνία της Πληροφορίας, από τη Θεωρία στην Πράξη: Οδυσσέας 2000-20004. Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Συνεργατικών Δραστηριοτήτων από Απόσταση μέσω Τηλεδιάσκεψης μεταξύ Δημοτικών Σχολείων της Κύπρου και της Ελλάδας*. Ρέθυμνο, 24 Μαΐου 2005. Αθήνα: Προπομπός.
- Αναστασιάδης, Π., & Σπαντιδάκης, Γ. (2007). Ζητήματα Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού σε Υπερμεσικά Περιβάλλοντα Μάθησης με έμφαση στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων. Στο Λιοναράκης Α. (επιμ.), *Πρακτικά 4^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου για την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Μορφές Δημοκρατίας στην Εκπαίδευση: Ανοιχτή Πρόσβαση και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Τόμος Α', 576-588. Αθήνα: Προπομπός.
- Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Νέες Τεχνολογίες.
- Κοντράρου, Σ. (2004). *Οίκαδε: Οδηγός Διαδικτυακών Συναντήσεων*. Αθήνα: Τράπεζα Κύπρου.
- Μακράκης, Β. (2000). *Υπερμέσα στην εκπαίδευση: Μια κοινωνικο-εποικοδομιστική προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμο.
- Ράπτης, Α., & Ράπτη, Α. (2007). *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας: Ολική Προσέγγιση*. Τόμος Α'. Αθήνα: Ατραπός.
- Ρετάλης, Σ. (2004). *Οι προηγμένες Τεχνολογίες Διαδικτύου στην Υπηρεσία της Μάθησης*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Χαμπιαούρης, Κ., Ράπτης, Α., Αναστασιάδης, Π., & Ράπτη, Α. (2004). Ανάπτυξη Συνεργατικού Περιβάλλοντος μέσω Τηλεδιάσκεψης, κατά τη Διδασκαλία της Ενότητας «Οικολογία», στα πλαίσια του Μαθήματος της Επιστήμης σε Δημοτικά Σχολεία της Κύπρου. Στο Γρηγοριάδου, Μ., Ράπτη, Α, Βοσνιάδου, Σ. & Κυνηγού, Χρ. (επιμ.). *Πρακτικά 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή με θέμα: Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση*. Τόμος Β'. Πανεπιστήμιο Αθηνών, 29 Σεπτεμβρίου-2 Οκτωβρίου 2004. Αθήνα: Νέες Τεχνολογίες.